ŠVENTOSIOS 1-OSIOS, 4-OSIOS, 36-OSIOS RADIMVIEČIŲ IR JŲ APLINKOS TYRINĖJIMAI

Džiugas BRAZAITIS

Šventosios akmens amžiaus archeologinių radimviečių ir gyvenviečių kompleksas yra vienas žinomiausių ir plačiausiai tyrinėtų archeologijos objektų Lietuvoje, garsėjantis savo unikaliais radiniais. Šventosios archeologijos paminklus 1967–1995 m. tyrinėjo R. Rimantienė, jos tyrimų rezultatai išsamiai paskelbti (žr. R. Rimantienė, *Šventoji. Narvos kultūros gyvenvietės*, V., 1979; R. Rimantienė, *Šventoji. Pamarių kultūros gyvenvietės*, V., 1980; R. Rimantienė, Šventosios 4-oji radimvietė, *Lietuvos archeologija*, V., 1996, t. 14, p. 5–79; R. Rimantienė, *Akmens amžiaus žvejai prie Pajūrio lagūnos*, V., 2005). 1997–2005 m. Šventosios gyvenviečių tyrinėjimus tęsė V. Juodagalvis (žr. V. Juodagalvis, D. N. Simpson, Šventoji Revisited – the Joint Lithuanian-Norwegian Project, *Lietuvos archeologija*, V., 2000, t. 19, p. 139–152; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 7–10; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 10–15; *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 13–17; ATL 2005 metais, V., 2006, p. 9–12).

Šventosios senovės gyvenvietė (A 1705) pagal saugomos teritorijos plotą, viršijantį 600 ha, yra didžiausias archeologijos objektas Lietuvoje. Sparti plėtra pajūrio regione neišvengiamai skverbiasi ir į šią saugomą teritoriją. 2006 m. Šventosios senovės gyvenvietėje buvo atliekami žvalgomieji archeologiniai tyrimai sklypuose, kuriuos žemės savininkai numato užstatyti. Pagrindinis tyrimų uždavinys buvo nustatyti, kur tiriamuose sklypuose yra išlikę kultūriniai sluoksniai, kuriuos būtina saugoti arba ištirti prieš statybos darbus.

2006 m. saugomos teritorijos ŠV dalyje žvalgyti trys tarpusavyje besiribojantys 1,33; 2,66 ir 8,27 ha dydžio sklypai, kurių bendras plotas buvo 12,26 ha (1 pav.). Šiuose sklypuose buvo iškasti 653 šurfai ir 7 perkasos – bendras ištirtas plotas siekė 1597 m^2. Žvalgyti sklypai apima visą seniau tyrinėtą Šventosios 4-ąją radimvietę, iš dalies 1-ąją ir 36-ąją radimvietes (2 pav.).

Tyrimų metu iškasus šurfus visoje žvalgytų sklypų teritorijoje, buvo sukaupta daug duomenų apie vietovės geologinių sluoksnių stratigrafiją. Pagal šiuos duomenis, Šventosios akmens amžiaus radimviečių paleogeografinė situacija atrodo kiek kitaip, nei buvo manyta anksčiau, pirmiausia todėl, kad ankstesnių paleogeografinių tyrimų metu nebuvo pakankamai įvertinta Šventosios upės deltos raida. Atkūrus vietovės reljefą, be gitijos ir durpių sluoksnių, išryškėjo vandens srauto (upės) suformuotos vagos. Viena vaga kirto žvalgytos teritorijos Š dalį V kryptimi. Upės žiotys tuo metu buvo ties vieta, kur Ošupio takas daro vingį prisiglausdamas prie kopų. Šioje vagoje fiksuoti iki 3,5 m storio gitijos sluoksniai su smėlio tarpsluoksniais, kai kur aptikti upės sąnašų sluoksneliai.

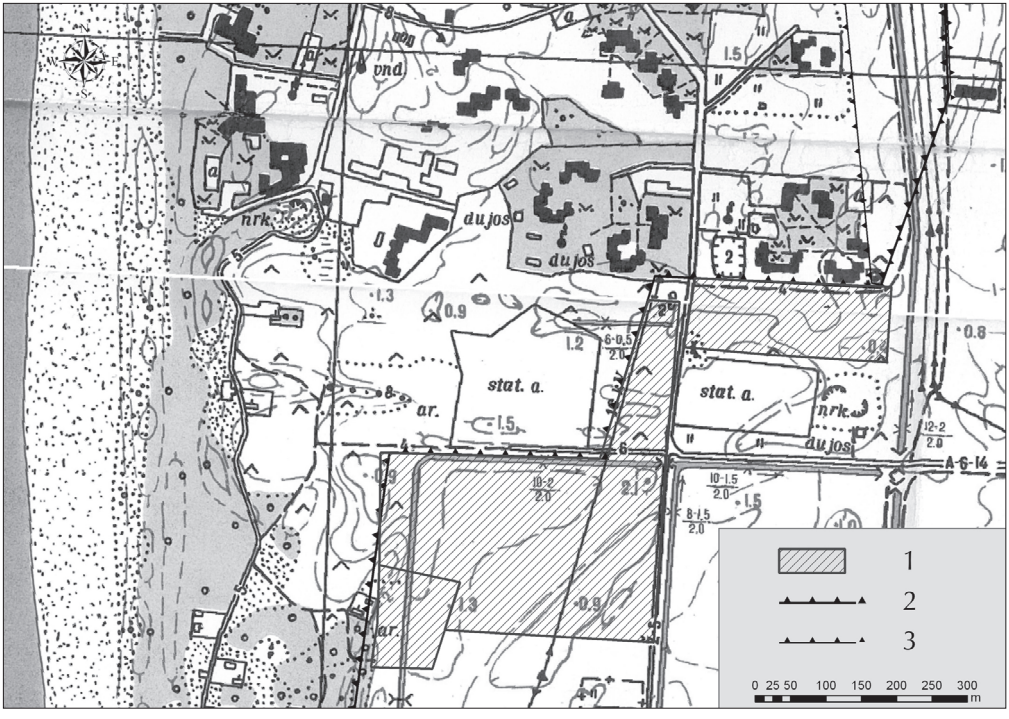
Užakus į V tekėjusiai vagai, Šventosios upė pasuko į P ir įsiliejo į ežerėlį, kuris telkšojo ties dabartiniu Manciškės kaimu. Radiokarboninė data, gauta iš apatinio gitijos sluoksnio apatinio horizonto, parodė, kad gitija vagoje pradėjo formuotis maždaug prieš 7000 metų. Dešiniajame upės krante rasta daug akmens amžiaus žvejų stovyklų pėdsakų. Anksčiau buvo ištirtos kelios šios senva-

gės pakrantės atkarpos, mokslinėje literatūroje vadinamos Šventosios 1-aja – 5-aja radimvietėmis. Atrodo, kad stovyklaviečių pėdsakų gausu visoje pakrantėje – radimvietes vieną nuo kitos skiria vėliau atsiradę objektai – keliai ir atviri drenažo kanalai.

Šventosios 4-osios radimvietės ir jos aplinkos tyrinėjimai. 4-oji radimvietė pagal anksčiau ištirtą plotą yra vienas didžiausių Šventosios komplekso archeologijos objektų. Upės pakrantėje (anksčiau manyta, kad tai lagūnos krantas) 1969–2004 m. buvo ištirtas 180 m ilgio ir vidutiniškai 10 m pločio pakrantės ruožas. Seniau ištirto ploto ŠR galas remiasi į atvirą drenažo kanalą. Tyrimų metu rastas intensyvus kultūrinis sluoksnis su puikiai išlikusiais organinės kilmės radiniais.

2006 m. žvalgomųjų tyrimų metu siekta nustatyti, kaip toli nuo kranto tęsiasi kultūrinis sluoksnis greta seniau ištirtų plotų. Tam buvo iškasta 28 m ilgio ir 3 m pločio tranšėja – perkasa 2, orientuota Š–P kryptimi, išilgai paklotо vandentiekio vamzdžio. Jos Š galas rėmėsi į 1997–1998 m. ištirtą plotą.

Perkasoje 2 rastas intensyvus kultūrinis sluoksnis su keramikos, medienos, akmens ir gintaro radiniais. Radiniai analogiški rastiesiems ankstesnių tyrimų metu. Iš įdomesnių

1 pav. 2006 m. žvalgytų sklypų situacijos planas: 1 – tyrinėti sklypai, 2 – saugomos teritorijos riba, 3 – rekomenduojamos saugoti teritorijos riba. *Dž. Brazaičio brėž.*

Fig. 1. Situation plan of the 2006 evaluation areas: 1 – evaluated areas, 2 – boundary of the protected territory, 3 – boundary of the territory recommended to be protected.

galima paminėti medinį irklą (3 pav.), iš gitijos nulipdytus aprištus karnomis tinklų pasvarus. Daugiausia radinių buvo giliausioje upės vagos vietoje, kur susidaręs sąnašų tarpsluoksnis su gausybe žuvų kaulų ir žvynų. Sąnašų sluoksnelyje rasta medžio anglies, perdegusių kauliukų, keramikos, kas liudija, kad sąnašos yra antropogeninės kilmės. Ištyrus perkasą 2 nustatyta, kad kultūrinis sluoksnis senvagės pakrantėje yra maždaug 25 m pločio ruože, taigi didesnė šio ruožo dalis liko neištirta.

Žvalgomųjų tyrimų metu taip pat siekta nustatyti, kiek Šventosios 4-osios radimvietės kultūrinis sluoksnis tęsiasi į P pusę. Senvagės pakrantėje buvo kasami šurfai, kai kuriuose iš jų aptiktas kultūrinis sluoksnis. Daug radinių aptikta šurfe 325, iškastame senvagės pakrantėje, į P nuo seniau tyrinėtų plotų. Šurfe rasta rutulinių amforų ir Narvos kultūroms būdingos keramikos, medienos radinių.

Žvalgyto sklypo P dalyje pakrantės šurfuose radinių nepasitaikė, todėl spėta, kad pasiekta kultūrinio sluoksnio P riba. Siekiant tuo įsitikinti, senvagėje buvo iškasta 14 m ilgio ir 2 m pločio R–V kryptimi orientuota perkasa 3. Perkasoje aptiktas neolito laikotarpio kultūrinis sluoksnis su gausiais radiniais.

2 pav. 2006 m. iškastų šurfų ir perkasų suvestinis planas: 1 – tyrinėti sklypai, 2 – seniau tyrinėti plotai, 3 – Šventosios radimvietės, 4 – 2006 m. šurfai ir perkasos, 5 – atviri drenažo kanalai, 6 – keliai. *Dž. Brazaičio brėž.*

Fig. 2. General plan of the test pits and trenches excavated in 2006: 1 – evaluated areas, 2 – previously excavated plots, 3 – Šventoji sites, 4 – 2006 test pits and trenches, 5 – open drainage canals, 6 – roads.

3 pav. Medinis irklas, rastas šurfe 403. *Dž. Brazaičio nuotr.*
Fig. 3. Wooden oar found in test pit 403.

4 pav. Skobtinio luoto fragmentas, rastas perkasoje 3. *Dž. Brazaičio nuotr.*
Fig. 4. Fragment of a dugout canoe found in trench 3.

5 pav. Medinis kaušas, rastas perkasoje 3. *Dž. Brazaičio nuotr.*
Fig. 5. Wooden scoop found in trench 3.

Iš įdomesnių radinių minėtini skobtinio luoto fragmentai (4 pav.), medinis kaušas (5 pav.). Rastas sąnašų su žuvų kaulais tarpsluoksnis. Kultūrinio sluoksnio R riba nebuvo pasiekta. Ištyrus perkasą 3 nustatyta, kad senvagėje kultūrinis sluoksnis yra susidaręs visame pakrantės ruože, iki pat žvalgyto sklypo P ribos.

Senvagėje tarp 1995, 1997–1998 m. tyrinėtų plotų ir perkasos 2 buvo likęs neištirtas plotelis. Jam ištirti buvo iškasta 6x3 m dydžio perkasa 6, orientuota Š–P kryptimi. Tiriamas plotelis buvo palyginti stačiame senvagės šlaite, todėl radinių aptikta nedaug. Rasta keramikos, žvėrių, paukščių ir žuvų kaulų, akmeninių radinių. Iš įdomesnių minėtinas glūdintuvas, padarytas iš perskelto ruonio kaulo.

Daug dėmesio skirta dešiniojo kranto tyrinėjimams. Ankstesnių tyrimų metu senvagės krantas ties Šventosios 4-ąja radimviete buvo ne kartą šurfuotas, tačiau ryškesnių apgyvendinimo pėdsakų nepastebėta. 2006 m. tyrimų metu krante kasant šurfus armens sluoksnyje pasitaikydavo titnago ir gintaro nuoskalėlių. Krante, ties Šventosios 4-osios radimvietės ŠR galu, iš pradžių buvo ištirta 6x2 m dydžio perkasa 1, kuri vėliau buvo praplėsta perkasomis 4 ir 5. Bendras trijų perkasų plotas – 128 m^2.

Perkasose rasti 87 titnagai, daug gintaro radinių, taip pat aptiktos kelios puodų šukės ir keli akmenys. Visi rasti titnago dirbiniai pagaminti iš vietinio titnago, kurio greičiausiai buvo prisirenkama pajūryje. Dirbinėliai smulkūs, neišraiškingi, sunkiai pasiduodantys įprastai akmens amžiaus titnago dirbinių klasifikacijai. Dominuoja įvairūs grąžteliai ir retušuoti dirbinėliai – smulkieji grandukai. Keramika labai apnykusi, liesinta mineralinėmis priemaišomis. Rasta šukių su ornamentuotų virvelių įspaudais. Didžiąją dalį gintaro radinių sudaro nuoskalos. Pasitaikė keli ruošiniai karoliams. Iš dirbinių rasta tik viena keturkampė sagutė su V pavidalo anga. Gali būti,

kad saga nesusijusi su čia gamintais gintaro papuošalais, o tiesiog ištrūkusi iš drabužio.

Krante iškastų perkasų radiniai leidžia šią vietą traktuoti kaip gintaro dirbtuvėles. Pavyko aptikti vienos laužavietės liekanas, pagal kuris galima teigti, kad krante gyventa ant išdžiūvusio gitijos sluoksnio, kai vandens lygis buvo nukritęs. Dirbtuvių kultūrinis sluoksnis smarkiai apardytas arimo ir kitos vėlesnės ūkinės veiklos, todėl radiniai daugiausiai aptinkami armens sluoksnyje, kartais – viršutiniame gitijos sluoksnio horizonte. Radinių sudėtis ryškiai kontrastuoja su senvagės kultūrinio sluoksnio radiniais. Tai leidžia gintaro dirbtuves traktuoti kaip atskirą apgyvendinimo epizodą, nors radinių iš dirbtuvių galėjo pakliūti ir į senvagę. Šurfuojant senvagės krantą gintaro apdirbimo aikštelių pėdsakų rasta dar dviejose vietose į P nuo iškastų perkasų.

Apibendrinant žvalgomųjų archeologinių tyrimų Šventosios 4-ojoje radimvietėje rezultatus galima konstatuoti, kad Šventosios senvagėje neolito laikotarpiu susidarė kultūrinis sluoksnis su gausiais radiniais. Didelė serija radiokarboninių datų iš Šventosios 4-osios radimvietės rodo, kad Narvos kultūros žvejai šioje vietoje lankėsi laikotarpiu nuo V tūkst. pr. Kr. vidurio iki III tūkst. pr. Kr. vidurio, t. y. apie du tūkstančius metų. Senvagės krante radinių, kuriuos būtų galima sieti su Narvos kultūros gyvenvietėmis, nerasta. Žvejai greičiausiai susiręsdavo pakrantėje nedidelius polinės konstrukcijos būstus, kuriuose gyvendavo žvejybos sezono metu. Aplink šiuos pastatėlius upės dugne formavosi kultūrinis sluoksnis, kuriame be kita ko, rasta angliukų, medžio skiedrų, kitokių radinių, liudijančių, kad šioje vietoje buvo kūrenama ugnis, gaminamas maistas, daromi mediniai dirbiniai. Greičiausiai krantai tuo metu buvo drėgni, gal net užlieti vandeniu, apaugę nendrėmis ir kitokiais vandens ar pelkių augalais. Žuvinga Šventosios upės delta užtikrino reikiamus maisto resursus. Racionas buvo papildomas sumedžiotais paukščiais ir ruoniais, kurių kaulų nemažai aptikta kultūriniame sluoksnyje. Miško žvėrys šiuo sezonu beveik nemedžioti, jų kaulų rasta labai mažai, visai neaptikta strėlių antgalių.

Senvagėje taip pat rasta ir keramikos su mineralinėmis priemaišomis, nebūdingomis Narvos kultūrai. Nemažai tokios keramikos galima sieti su Rutulinių amforų kultūra, gyvavusia 3200–2500 m. pr. Kr. Šventosios 4-ojoje gyvenvietėje rasti net keli sveiki šiai kultūrai skirtini indai. Kol kas jokių duomenų apie Rutulinių amforų kultūros gyvenvietes šioje senvagės pakrantės atkarpoje nėra, indai į kultūrinį sluoksnį greičiausiai pakliuvo kaip tarpkultūrinių kontaktų rezultatas.

Neturint didesnės keramikos kolekcijos, sunku ką nors pasakyti apie žmonių, palikusių gintaro dirbtuves, kultūrinę priklausomybę. Pagal keramikos ir gintaro radinius ir bendrą situaciją galima spėti, kad dirbtuvės gyvavo ankstyvajame bronzos amžiuje (2200–1800 m. pr. Kr.).

Žvalgomųjų tyrimų metu nustatyta, kad Šventosios 4-ojoje radimvietėje ir jos aplinkoje kultūrinis sluoksnis išlikęs 0,9 ha dydžio teritorijoje, kurią reikėtų ištirti prieš užstatymo darbus. Pavienių medienos radinių galima tikėtis rasti visoje senvagėje.

Tyrinėjimai Šventosios 1-osios ir 36-osios radimviečių aplinkoje. Tyrimų metu žvalgytas 2,66 ha dydžio sklypas į Š nuo nebaigto statyti pastato Mokyklos g. 79 Šventojoje. Sklypas įsiterpęs tarp dviejų iš anksčiau žinomų ir tyrinėtų radimviečių. Į P nuo sklypo

6 pav. Rutulinių amforų kultūros indo dalis iš šurfo 97. *Dž. Brazaičio nuotr.*
Fig. 6. Part of a vessel, found in test pit 97, the Globular Amphora culture.

7 pav. Kaulinio žeberklo dalis iš šurfo 115. *Dž. Brazaičio nuotr.*
Fig. 7. Bone harpoon fragment from test pit 115.

1967–1969 m. tyrinėta Šventosios 1-oji radimvietė. Joje rasti Narvos ir Pamarių kultūroms skiriami kultūriniai sluoksniai. Radimvietė garsi tuo, kad joje aptiktas statmenai įkaltų ir išvirtusių medinių kuolų bei karčių ruožas, kuris interpretuotas kaip medinio aptvaro liekanos. Aptvaro ŠV galas tyrinėtas žvalgomo sklypo teritorijoje.

Į Š nuo sklypo yra fiksuota kita akmens amžiaus radimvietė, kuri R. Rimantienės monografijoje pavadinta Šventosios 36-ąja (žr. R. Rimantienė, *Akmens amžiaus žvejai prie Pajūrio lagūnos*, V., 2005, p. 477). Joje rasta keramikos, titnago nuoskalų ir gintaro dirbinių. M. Balčius šioje vietoje yra radęs titnaginį ketursienį kirvelį. Radimvietės teritorija šiuo metu užstatyta.

Šurfuojant šį sklypą aptikta senvagė, kuria Šventosios upė tekėjo į V. Senvagėje rasta pavienių žuvų kaulų, tačiau ryškesnio kultūrinio sluoksnio neaptikta. Sklypo V dalyje fiksuota į P pusę tekėjusios upės senvagė, kurioje susidaręs gitijos sluoksnis savo struktūra buvo visiškai analogiškas sluoksniui, tyrinėtam Šventosios 4-ojoje radimvietėje. Šioje senvagėje iškastuose šurfuose rasta archeologinių radinių.

Daugiausia radinių surasta sklypo ŠR dalyje, arčiausiai 36-osios radimvietės. Šurfuose rasta keramikos, būdingos Rutulinių amforų kultūrai (6 pav.), taip pat keramikos su smėlio priemaišomis, ornamentuotos šukiniais įspaudais. Latvių archeologai tokius indus vadina Piestinės tipo keramika. Šurfuose taip pat rasta žuvų kaulų, kaulinio žeberklo dalis (7 pav.), medžio skalų. Radinių senvagėje buvo nedaug, palyginus su kitomis anksčiau tyrinėtomis radimvietėmis. Jie į upės vagą galėjo pakliūti iš greta buvusios gyvenvietės.

Keramikos su mineralinėmis priemaišomis rasta šurfuose, iškastuose gana toli nuo kranto. Ko gero, šias šukes reikėtų skirti Pamarių kultūrai ir sieti su šios kultūros gyvenviete, tyrinėta Šventosios 1-ojoje radimvietėje.

Tyrimų metu buvo lokalizuotos anksčiau tyrinėtos perkasos, kuriose fiksuotos aptvaro liekanos. Tam tirta 10 m ilgio ir 1 m pločio

tranšėja, prie kurios buvo prijungtas dar 9 m^2 dydžio plotelis. Perkasoje fiksuotos anksčiau iškastos perkasos kontūras. Jokių radinių aplink seniau tyrinėtą perkasą nerasta.

Siekiant išsiaiškinti, ar gali būti žvalgytame sklype išlikusios medinio aptvaro liekanos, buvo surinkti ir išanalizuoti ankstesnių ir dabartinių tyrimų duomenys. Aptvaras buvo surastas pradėjus Šventosios 1-osios radimvietės tyrinėjimus 1967 m. Tai buvo tamsesnės žemės ruožas, kuriame buvo daug medžio šakų, karčių, kuolų akmenų ir pan. Šiame ruože rasta ir statmenai įkaltų įvairaus storio kuolų. Aplink šį darinį buvo daug archeologinių radinių – keramikos, kaulo, gintaro, titnago ir kitų akmens rūšių dirbinių. Atrastas objektas interpretuotas kaip aptvaro liekanos. Vėlesniais tyrimų metais (1968 ir 1969 m.) tirti plotai, kurie apėmė aptvaro tęsinius tiek į R, tiek ir į V pusę. Apibendrinti tyrimų duomenys ne kartą skelbti, šis aptvaras mokslinėje literatūroje pristatomas kaip unikalus akmens amžiaus statinys (žr. R. Rimantienė, *Akmens amžiaus žvejai prie Pajūrio lagūnos*, V., 2005, p. 166).

R. Rimantienė detaliame aptvaro aprašyme, be kita ko, pateikia ir tokias pastabas: „Rytinis aptvaro galas rėmėsi į pelkę, gal senvagę“; „Šiaurinėje pusėje aptvaro galėjo ir nebūti, nes į galą jis visai susiaurėjo. Galbūt Š pusė buvo nuardyta ilgai dirbant žemę. Kartu nulygintas ir šlaitelis, kuriame aptvaras buvo įrengtas“ (žr. R. Rimantienė, *Akmens amžiaus žvejai prie Pajūrio lagūnos*, V., 2005, p. 166). Kalbėdama apie aptvaro funkcinę paskirtį R. Rimantienė spėja, kad aptvaras juosė kulto bei apeigų vietą, o viduryje aptvaro stovėjęs stulpas galėjęs būti apeiginis. Kaip artimiausia analogija pateikiama apeigų vieta, tyrinėta Alvastros durpyne Švedijoje.

Apibendrinus visus tyrimus, kyla daug klausimų tiek dėl aptvaro konstrukcijos, tiek dėl jo funkcinės paskirties. Atrodo, kad buvo ištirta visa išlikusi šio objekto dalis. R galas, tyrimų autorės nuomone, atsirėmė į senvagę, galima dar pridurti, kad jis išsišakojo ir šakos pasuko išilgai senvagės. ŠV gale aptvaras susiaurėjo ir pranyko. Žemė šioje vietoje iki melioracijos vargu ar apskritai buvo dirbama, jokių natūraliai susiklosčiusių sluoksnių suardymo šurfuojant fiksuota nebuvo.

Įdomus yra radinių paplitimas. 1967 m. planuose matome, kad A sluoksnio radiniai akivaizdžiai koncentruojasi aplink aptvarą. Keista tai, kad aplink aptvarą koncentruojasi ir B sluoksnio radiniai, kurie daugiau kaip puse tūkstančio metų senesni už aptvarą. Tai perša mintį, kad radinių pasiskirstymą nulėmė ne čia stovėjęs statinys, o reljefo ypatybės. Visiškai akivaizdu, kad aptvaras nejuosė gyvenvietės, o atvirkščiai, sukosi nuo jos, todėl kokios nors prielaidos apie gynybinę funkciją atrodytų nelogiškos. „Aptvaras“ juosia labai žemą vietą, esančią gilios senvagės vietoje.

Apibendrinus visus turimus duomenis, deja, tenka pasiūlyti kitokią aptariamo objekto interpretaciją. Neolite senosios senvagės vietoje buvo susidaręs užutėkis (senvaginis ežerėlis). Tokių užutėkių Šventosios upės žemupyje galima rasti ir šiandien. Užutėkio P pakrantė buvo intensyviai naudota greta įsikūrusios Pamarių kultūros gyvenvietės žmonių. Kad būtų patogiau prieiti prie pažliugusio kranto, buvo klojamos šakos ir kartys, įvairioms reikmėms pakrantėje buvo kalami kuolai (pririšti luotams, džiauti tinklams?), pakrantėje kaupėsi buitinės atliekos. Toliau nuo gyvenvietės pakrantėje žmogaus veiklos pėdsakų mažiau, todėl „aptvaras“ susiaurėjo ir visai pranyko.

Tyrinėtame sklype Šventosios 1-osios ir 36-osios radimviečių aplinkoje rekomenduota saugoti Šventosios upės senvagės atkarpą, kertančią sklypą iš Š į P. Senvagės dešinysis krantas vizualiai pastebimas vietovėje beveik iki pat dabartinės upės vagos. Pakrantėje yra registruotos kelios radimvietės, senvagėje galima tikėtis rasti ir neblogai išlikusių kultūrinių sluoksnių. Deja, senvagės pakrantė nepatenka į saugomą teritoriją, todėl ateityje pakrantėje reikėtų atlikti žvalgomuosius archeologinius tyrimus ir esant reikalui pakoreguoti saugomos teritorijos ribas.

INVESTIGATIONS OF THE ŠVENTOJI SITES 1ST, 4TH, 36TH AND THEIR SURROUNDINGS

In 2006 field evaluation was conducted in three plots with a total area of 12.26 ha (Fig. 1) in the NW part of the ancient Šventoji settlement. In these plots, 653 test pits and 7 trenches were excavated, the total excavated area amounting to 1597 m^2. The evaluated area completely cover the previously excavated Šventoji 4th site and partially cover the 1st and 36th find spots.

After reconstructing the relief of these localities, it was established that the Stone Age camps had been built on the right bank of the River Šventoji. Several segments of the old bed's bank, which are called Šventoji sites 1st–5th in scientific literature (Fig. 2), had been excavated during earlier excavations.

During the 2006 evaluation, it was established that the cultural layer on the bank of the old bed at the Šventoji site 4th consists of a strip appropriately 25 m wide. The greater part of this strip has not been excavated. It was also established that the cultural layer from the Neolithic period runs along the bank from south of the previously investigated areas to the boundary of the evaluated area. Pottery, wooden, stone, and amber finds were found in the cultural layer (Figs. 3–5).

Several places, where amber was processed, were discovered on the bank of the old bed. In one of them, an area 128 m^2 in size was excavated. In it were found 87 flints and many amber finds as well as several pot sherds and several stones. The remains of one fire place were discovered which allows one to state that people lived on the shore on a layer of dry gyttja when the water level had fallen. The cultural layer from the amber processing site has been badly disturbed by ploughing and other later agricultural activities. The composition of the finds sharply contrasts with the finds from the cultural layer in the old bed. This allows one to treat the amber processing site, which dates to 2200–1800 BC, as a separate episode in its settlement.

Archaeological finds were also discovered in the old riverbed beside the Šventoji sites 1st and 36th (Figs. 6–7). It should be stated that cultural layers from the Neolithic period, only a small part of which has been excavated, exist on the entire bank of Šventoji's riverbed. It is possible to expect to discover wooden finds in the river's whole bed. Due to the unique conditions for the survival of archaeological material, the cultural layers of the Šventoji sites have huge research value and must be preserved.